

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfe és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadátum
vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Anglia ünnepe

A brit világbirodalom uralkodójának, V. György királynak ma teszik fejére azt a koronát, melynek ragyogása kihat mind az öt világrészre.

Nagybritannia és Irhon egyesült királyságok uralkodója ma a leghatalmasabb a koronás fők között. A brit szigetek csak egy csekély töredékét teszik óriási birodalmának. India császársága egy maga sokszorosan felülmúlja területre, annál inkább lakosságra. Hol van még Kanada, mely rövidesen az Egyesült Államok mellé fog sorakozni gazdaságra és hatalomra, hol van a megbékélt fajok testvéri egyetértésével olyan erősen fejlődő Délafrika, hol van az ötödik világrész egész szárazföldje, Ausztrália? S ez a hatalmas birodalom, mely már is nagyobb, mint volt a múltban Nagy Sándor, Caesar vagy Dzsingiszkan minden országa, még ma is fejlődésben van. Fejlődésben van belsőleg; annyi benépesítésre váró terület, annyi kihasználásra váró természeti kincs, annyi szunnyadó erő van a brit lobogó uraló határok közt, hogy a mai határok közt is évszázadokon át terjeszkedhet a brit hatalom. De a határok kiszélesítése sem állott meg, kifelé is tart a fejlődés. Egyiptom brit protektorátus alatt áll már, a Nilus felső vidéke — Messina kivételével — teljesen angol fennhatóság alá került s minden igaz brit előre látja azt az időt, midőn a legrégebb kulturállam, Egyiptom is az angol királyi korona ékessége lesz.

A visszafejlődés kezdete: a fejlődésben való megállapodás. Ez az időpont pedig Angliánál még igen távol van. A nemzet erőt még mindig nem vesztettek semmit fejlődő képességükből s egyelőre beláthatatlan az a perspektíva, ami ennek a nemzetnek jövője előtt feltárul.

A mai koronázás mint e hatalmas világbirodalom impozáns ünnepe bir kiváló jelentőséggel. Az öt világrészben szétszórt brit birtokok egységét fogják dokumentálni az angol korona alatt s V. György, mint az angol hódító szellem egyetlen képviselője fog a világ előtt szerepelni. Lesz talán még más eredménye is a koronázásnak: a brit világbirodalom alkatelemeinek szorosabb egységbe összekapcsolása. — Ma Kanada, Ausztrália és Délafrika függetlenebb az anyaországtól, mint Magyarország Ausztriától; csak az uralkodó és a külügy közös. Összetartó kápos azonban a brit faji öntudai, az az érzet, hogy valamennyien a közös édes anya, a büszke Albion fia! Ha ebből az érzésből a koronázási ünnep hatása alatt valami intézményes kapcsolatot, közös birodalmi parlamentet lehet

kisarjazzatni, ez a brit világhatalmi politikának kétségtelenül nagy, fényes diadala lesz.

Alkotmányjogi szempontból azonban a londoni koronázás jelentősége sokkal csekélyebb. Nagybritanniában a király mindjárt elődjének halála után leteszi az esküt és átveszi a teljes uralkodói hatalmat. Nincs tehát a koronázásnak az a jelentősége, mint nálunk, ahol a királyi hatalom teljessége csak Szent István koronájának föltevésével száll át az új királyra, Londonban több a fény külső megnyilatkozása, de nincs a magyaron kívül más nemzet, ahol a koronázásnak a külső pompa alatt belső nagy jelentősége, a királyi hatalomra nézve is befolyással bíró közjogi garanciális fontossága lenne.

Ez a világraszóló ragyogás azonban egy látogató sebet takar a büszke angol királyi palást alatt: a katolikus Írország nyomorát, elnyomatását. A londoni koronázás fénye a »zöld szigeten« ma könyvekben török meg. Az angol megadta a legteljesebb autonómiát a kanadai franciáknak, a délafrikai buroknak, de az angolul beszélők ma is hiába várják évszázados nyílt sebeik beheggedését. A Cromwel óta rajtuk elkövetett kegyetlenségek emléke ma is él s a mai rendszer sem tesz semmit ez emlékek elfeledtetésére. A brit nagysághoz még csak ez a régóta epedve várt nagylelkűség hiányzik — s ez az egy várat magára legtovább. De közben óriási árnyokban terjed a katolikus hitre való visszatérés az egész birodalomban, ezzel együtt hódít a megértés, a béke, a szeretet, az igazságosság — s ki tudja, talán a legközelebbi londoni koronázáson a brit országok koszorujában egyenrangú és boldog testvér lesz a mai boldogtalan mostoha gyermek, Írország is.

*

Az angol koronázás.

London, június 22.

Reggel 4 órakor a Hyde-parkban felállított ágyúüteg 21 ágyulövessel jelezte a koronázási nap elkövetkezését. Már a kora hajnali időben óriási embertömeg jár kel az utcákon.

Reggel fél 7 órakor kinyitják a Westminster apátság óriási kapuit. Az összegyűlt néptömeg érdeklődve nézi a nagy, cifra diszhintókat, amelyek az udvari méltóságokat, a peereket és feleségeiket, a magas bírói méltóságokat, akik hivatalos parókákat viselnek, a katonatiszteket, az indiai hercegeket, akik csillogó ékszerekkel borított értékes ruhákat viselnek, hosszú sorban a templomba viszik.

Délelőtt fél 9 órakor az utcát teljesen elzárják és 9 órakor a fényes társaság teljesen együtt van és várja a királyi pár érkezését.

Az apátság világhírű templomát némiképp

átalakították oly módon, hogy a bejáratnál vesztibült rögtönöztek, amely csodálatos harmóniával egészíti ki az ősrégi komor építményt. Ez az előcsarnok pompás perzsa szőnyegekkel és a londoni Towerből való régiségekkel van díszítve. Ezen előcsarnok vezet a fényes komorságu székesegyház főhajójába. Kék és ezüstös selyemszőnyegekkel borított tribünök emelkednek a bejárat mindkét oldalán egészen a templom középpontjáig. Itt baldachin van elhelyezve, amely alatt a királyi pár monogramjával ékesített két szék áll. Az oltárral szemben látni Szt. Édvárd karszékét és ennek két oldalán az »Elismerés« két széke.

A székesegyház mellékhajóin szintén díszes tribünöket emeltek, az egyik oldalon a peerek, a másik oldalon a peerek feleségei számára. A hercegek és hercegnők a sanctuarium északi és déli részében vannak elhelyezve. A walesi herceg ülése és a király nagybátyjának, a »connaughti hercegnek ülése az »Elismerés« székei mellett vannak.

A székesegyházban 7000 ember gyűlt össze, köztük 40 tagja az angol királyi háznak. 200 képviselője külföldi udvaroknak, 220 tagja a diplomáciai karnak, 1000 peer és feleségeik, 900 tagja a parlamentnek feleségeikkel, továbbá 800 indiai és gyarmati delegátus.

A gyülekezet szindus pompában gazdag, ritka látványt nyújt. Ez összehasonlíthatatlan és feledhetlen kép keretét a székesegyháznak kék és ezüstös színekben tartott díszítései alkotják, amelyek hatásos és jóleső harmóniában vannak a lordok biborpalástjaival, a katonatisztek fényes egyenruháival. A fényes társaság feszült várakozással tekint a király és a királyné érkezése elé.

A koronázási menet

reggel fél kilenc órakor indult el a Buchingham-palotából az admirális felé. Előli haladtak a kúrtósok, a skarlátpiros, feszes egyenruhás heroldok zászlókkal és címekkel, utánuk az angol, skót és ír arisztokrácia legfényesebb neveinek viselői, majd a külföldi államok küldöttei s mögöttük dúsan aranyozott tizenegy diszhintóban az idegen fejedelmek képviselői. Következett ezután az ezüstvertes lovastestőrség, a melynek ragyogó páncélya ezerszeresen tükrözte vissza a napsugarakat. Csodás látvány volt. Köröskörül a megszámlálhatatlan sokaság bámulatában nem tudott hova lenni.

Fényes lovastestőröktől környezetten haladt a menetben a walesi herceg. Fél óra múltán a Hyde-parkban felállított ágyúk 26-szor dördültek meg. Ez volt a jel, hogy a királyi pár elhagyta a palotát. Előli mentek középkori viseletben az evezősök annak jelképezéséül, hogy a középkorban az angol királyok a Themzén csónakou eveztek a koronázásra. Fényes csoport volt a szárnysegédek, tábornokok, tengernagyok menete diszgyenruhásan. A brit hadsereg és haditengerészet nagynevű vezérei: Greenfield, sir Hamilton, sir John French, lord Roberts, Kitchener mind ott voltak. Rivalgó ujjongás fogadta a vörös egyenruhás, fehér kócsagos sisaku indiai lovasságot, amely mögött a király testőrei következtek lóháton.

Nyolc fehér paripa húzta a királyi pár diszhintáját, a mely ragyogott az aranyverettől és a hegyi kristálytól. Olyan volt, mint valami üveghintó aranyozva, a tündérmesék káprázatai váltak valóra.

A diszhintó mögött hófehér lovon testőr lobogtatta a király zászlaját. Ezt a csoportot a connaughti herceg, Arthur herceg, Battenberg Lajos herceg, Teck herceg, Keresztély schleswig-holsteini herceg zárta be.

Hatvanegy ágyulövés

elezte pontban tizenegy órákor, hogy a koronázási menet a Westminster-apátság székesegyháza elé érkezett. Az érsek a fényes pap-ság élén a lépcsők felső fokánál várta a királyi párt.

Belülről kihallatszott az orgona bugása, a brit himnusz. Hódolattal üdvözölte az érsek és a főhajóba vezette a királyi párt. Azalatt a festői csoportok, az indiai, ausztráliai, kanadai és újzealandi gyarmatok küldöttségei elhelyezkedtek jobbra balra a lépcsőcsarnokban s köröskörül az apátság parkjában száz meg száz ezer ember éltette a királyt.

Mary királyné öltözéke

a szabóművészet és az ötvösök remeke. Fehér szatintból készült, az aljon arannyal van ráhímézve Anglia rózsája, a skót bogáncs, az ír lóhere, India csillaga, lótusza, vállain biborpiros velourselyem palást, hermelinnel bélelve. A tizenhét láb hosszú uszályt hat fiatal arisztokrata leány viszi. A bájos leányok egyforma hófehér, gyöngyos ruhában vannak.

A királyné után haladnak az állami méltóságok a birodalmi almával, a keresztel, az arany-sarkantyúval, az állami karddal, a kegyelem kardjával, amelynek nincs hegye, a papi és világi bírások kardjaival, hitvalló Edward ősi koronájával. A királyi jelvények után lépnek

György király koronázási palástban.

A térdszalagrend disziti, fején bársonyos-hermelines Cop ot State. A királyi palást IV. György király idejéből való uszályát fehér-selyemharisnyás, vörösruhás nyolc csatlós viszi és a király jobbán-balján két püspök halad. A főhajóban a Westminster Collegium növendékei elkiáltják: Vivat Rex! Vivat Regina! Ősi jogon jár ki nekik, hogy ők éltethetik a koronázáson elsőként a fölkelet királyi párt.

Csupa ragyogás, fény, káprázat a székesegyház főhajója, a komor, ódon apátság templomát a villamos lámpák ezre világítják meg.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 22.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órákor nyitja meg az ülést.

Napirend előtt:

Hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja az aradi április hó 30-iki népgyűlés feliratát az általános választójog tárgyában.

Hegedűs Lóránd a pénzügyi bizottság előadója beterjeszti az indémnítás meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatról a bizottság jelentését és kéri, hogy azt sürgősen az osztályok mellőzésével tűzzék napirendre.

Elnök a következő ülés napirendjének megállapításakor, az ülés végén fog javaslatot tenni a napirendre tűzés tárgyában.

Ezután folytatták

az igazságügyi tárcza

költségvetésének tárgyalását.

Simonyi Semadam Sándor: Pártja nevében kijelenti, hogy nem fogadja el a javaslatot.

Főösleges indokolnia, hogy miért, mert ezt már előtte többen kifejtették. Ennek a javaslatnak a legkényelmesebb helyzete van parlamenti szempontból, mert ez a javaslat az, ahol a pártkeretek választófalai bomlanak, mert politikáról csak ott van szó benne, amidőn közjogi kérdések vetődnek a vitába. Ennél fogva a miniszter ur helyzete is a legkellemebb.

Dicséri a minisztert, hogy sikerült neki a polgári perrendtartás reformját megalkotni, a melyet eddig három elődjének nem sikerült tenni alá juttatni. Az ő pártjának álláspontja ugyan más, mint a miniszter uré, de ő és pártja mindig honorálni tudja majd azokat a javaslatokat, melyek a köz érdekében abszolút jóknak fognak mutatkozni. Az előtte szóló képviselőtárs végigtallózott a költségvetés részletein, de ő ezt nem teszi, mert belátja, hogy egy oly tárca keretén belül, ahol 20 évi pangás van, bizony sok javítani való és sok pótlani való hiány van. Van azonban olyan tétel, amire ő neki is ki kell térnie. Első sorban ez a választások feletti bírások, melyről Lengyel Zoltán azt mondta, hogy vegyük ki a Kuriától és adjuk vissza a Háznak. Hát ez tekintve a különféle pártpolitikai álláspontot, az ítékezés legelemibb fogalmával áll ellentétben.

Almássy László az igazságszolgáltatásról azt mondta, hogy annak három principiuma van, hogy legyen az jó, gyors és olcsó. Az olcsóság véleménye szerint Magyarországon az a hátránya van, hogy mindentféle kétes perrel próbálkoznak az emberek.

A bíróságoknál ugynevezett kiszálló bírósági intézményt ajánl a régi bírói székek mintájára. Ismerteti ezen bírói székek célszerűségét és kéri a minisztert, hogy foglalkozzék ezen nem is új ideával.

Az esküdtzéki intézményről szólván, kijelenti, hogy nem proponálja annak eltörlését, bár a mi esküdtzéki praxisunk megérdemelni azt. Több példát hoz fel ennek dokumentálására.

Becsületsértési ügyekben sem a bíróságot, sem a párbajt nem tartja megfelelő orvosságnak. A párbaj jogosultságát sok esetben helyesli, de ilyen helyesíthető esetek csak átlag minden 10 évben fordulnak elő. Ismerteti a becsületsértési ügyekben a bírósági eljárást, amely sok esetben nem éri el azt a célt, melyet elérni akar.

A büntető törvény reformját sürgeti, különösen az anyagi javak elleni bűnök kérdésében.

Hosszasan foglalkozik a jogászság kérdésével és a jogi oktatás reformjának szükségesével.

Széke'y miniszter beszéde.

Széke'y Ferenc igazságügyi miniszter reflektál az eddig elhangzott felszólalásokra, megígéri, hogy a perrendtartásra vonatkozó javaslatát a napokban fogja előterjeszteni. Kijelenti, hogy a központi járásbírók részére már van telek s az épület felállításával ezzel biztosítva van. Szaporítani fogja a bírák és jegyzők számát. A táblák 14 százalékos munkaerő segítséget kaptak s mégis jelentékeny a táblákon az elintézett ügyek száma. A Curia munkakeréjét a petíciós ügyek nagyon megterhelik. A Curia resancái a választási bíráskodás nagy anyagának tudhatók be, mert ezek a bírák nagy részét igénybe veszik. A mult évben 56 mandátumot támadtak meg, ezekből 14 mandátum tárgyalása még mindig folyamatban van.

Szól az előléptetési viszonyokról. E tekintetben határozottan ellenzi az automatikus előléptetést. Lehetetlen, hogy a vizsgázó bizottság mondja ki, hogy egyik vagy másik vizsgázó fiatal ember csak az alsóbb bírósági teendők elvégzésére alkalmas, a másik pedig magasabb fokú bíró is lehet. Ez olyan hatalom lenne a vizsgázó bizottság kezében, melyet emberekre alig lehet bízni. Tervbe vette a bíróképzés reformját is és most folynak a tanácskozások arról, hogy ezek a reformok milyen arányuk legyenek. Az orvosi továbbképzők mintájára bírói továbbképző tanfolyamokat akar létesíteni, hogy így alkalmat adjon a bíráknak a helyes irányú és egyöntetű továbbképzésre. Igaz, hogy a bírákat kellő könyvekkel fogja ellátni és gondoskodik egy bírói könyvtár létesítéséről. (Helyeslés.) A továbbképzést helyszíni megtekintésekkel kapcsolja össze, mert egy bíró a bányágyekben csak úgy ítélkezhetik, ha ismeri a bányát. (Helyeslés.) Örömmel jelenti, hogy a fegyházak egyre jobban ürülnek, most már 1700 üres hely van. (Derűtség.) Ezért elhatározta, hogy a szamosújvári fegyházat javítóintézeté alakíttatja át. (Helyeslés.)

A polgári törvénykönyvön az illetékes körök serényen dolgoznak, hamarosan el fog készülni a végrehajtási novella, valamint a bírói és ügyészi szervezet reformja is. Az ügyvédi rendtartásra vonatkozólag az illető szakköröktől biztató ígéretet nyert és reméli, hogy a javaslat indokolásával együtt a jövő hó végén elkészül. Komolyan foglalkozik a *társasbíró* reformjával, az *uzsora* törvényvel, a *szövetkezeti uzsora* kérdésben most folyik a tanácskozás. (Eljenzés) Hasonlóképpen foglalkozik a váltók és chequek nemzetközi egyesítésével. A szerzői jogok védelméről is most folynak a tárgyalások és reméli, hogy Amerikával hamarosan megkötik az erre vonatkozó egyezményeket. (Helyeslés.) A sajtó reform terén radikális reformot nem kíván, mert arra nincs is szükség. De gondoskodni fog a *családi szentség törvényszerű oltalmáról*. (Helyeslés.)

Szól ezután az *ügyvédi karról*. Ezen a téren tarthatatlan állapotok vannak. 6700 ügyvéd van. Ha egy-egy ügyvéd bruttó bevételére tízezer koronát veszünk (holott ennyi jövedelemmel míg alig tud megélni), akkor a közönség 67 millió koronával adózik az ügyvédségnek. Ha pedig meggondoljuk, hogy egész igazságügyi budgetünk csak 62 millió korona, amelyben összes intézményeink, bíróságaink stb. benne van, akkor látjuk azt az óriási túlprodukción az ügyvédség terén, melyen segíteni kell. (Helyeslés.) Nagyon jól bevált az, hogy ügyvédekkel frissítették fel a bírói kart. A fiatal ügyvédek el is mennek bírónak, de sajnos — az öregebbeket nem lehet megkapni.

Az *uzsoratörvény* reformja és a biztosítótörvény reformja tekintetében elfogadja az elvet, de Lengyel és Ráth határozati javaslatát nem fogadja el. Ő maga is azon az állásponton volt, hogy ezek a törvények reformra szorulnak, így nem engedheti, hogy most ezt kivülről ráoktrojják.

Blanár Bélának az *esküdtzéki intézményre* tett nyilatkozatát, hogy nincs megelégedve azzal, ő azt feleli, hogy meg van vele elégedve. A közönség ítélete e tekintetben

nem mérvadó, mert a közönség azért maga is ragaszkodik hozzá.

Több lényegtelen felszólalások után a javaslatot általánosságban elfogadták. Az ülés vége 3 órakor.

A Zsilinszky-fiuk tárgyalása.

Ujabb terhelő vallomások.

— *Negyedik nap.* —

A tárgyalást Gálbory elnök 9 óra után nyitotta meg.

A védő dr. Kenedi Géza és Achimék ügyvédje dr. Fényes Samu is tett egy-egy előterjesztést s csak ezután jöhettek a tanúk sorra.

Az első tanu Ladányi István, aki Achimnak rokona és bizalmas embere volt s az utolsó hetekben, sőt hónapokban mindig együtt volt vele. Elmondja, hogy a merénylet előtt hetekkel felkereste Szebenyei Ernő hirlapíró és hosszasan rábeszélte igyekezett arra, hogy a Zsilinszkyék által indított támadások visszaverésére csináljon lapot, mert csak így mérkőzhet meg hatalmas ellenteleivel. Ő és Achimné erről mindenáron le akarták beszélni Achimot.

A tanu elmondja még, hogy a tárgyalás előtt való nap együtt voltak Achimék házában dr. Fényes Samu, dr. Biró, dr. Vértessy ügyvédek és Osvát, valamint a tanu is, de kitanításról ott szó sem volt.

Ladányi megesketését a bíróság mellőzi.

A vádlottak nővére.

Izgalmas jelenet következett ezután, amikor Zsilinszky Margit tanu, a vádlottak nővére lépett a terembe.

Amikor meglátja a vádlottak padján, szuronyok között ülő testvéreit, hangosan felzokog. Szintugy elkezd zokogni Zsilinszky Gábor is s a hallgatóság hölgytagjai sem tudják elfojtani meghatottságukat. Szinte az egész terem sir és még a bírák szemeiben is ott csillog a könny.

Elnök: Kisasszony, térjen magához! Figyelmeztetem, hogy nem köteles vallani.

Tanu: Vallani akarok.

Elnök: Mit tud arról, hogy testvérei hordtak-e állandóan revolvert maguknál?

Tanu: Igen, állandóan revolverrel járt mind a kettő. Sokszor láttam náluk a fegyvert. Azután Martinca Zsuzsánát, Zsilinszkyék cselédjét hallgatják ki. Ő is tud arról, hogy az urfiak állandóan revolverrel jártak.

Rédli István csabai járásbírósi jegyző baráti viszonyban volt a Zsilinszky-fiukkal. Tud róla, hogy ezek revolverrel jártak, ez csabai szokás. Az egyik Zsilinszky-fiu mondta, hogy szép szóval meg akarja győzni Achimot, hagyjon fel a támadással. Azt vallja, hogy Achim őt is inzultálta, utána kiáltotta egyszer az utcán: »Le a dzsentrivel, egye meg a fene őket!«

Kenedy védő kéri Szabó Emil beidézését, amit a bíróság elrendel.

Achimné kéri Koren lelkész kihallgatását. *Wallach Erzsébet* Zsilinszkyéknél cseléd volt. Tudja, hogy a fiuk revolverrel jártak, mert látta az éjjeli szekrényen mindig a revolvert.

Achimné hangos zokogásba tör ki.

Moján György napszámos Achimnál volt kocsis.

Elnök: Achim mondta, hogy Palatinust verje meg?

Tanu: Nem mondta.

Elnök: Miért verte meg?

Tanu: Mert olvastam, hogy a gazdáma piszkolja.

Elnök: Tud olvasni?

Tanu: Nem nagyon.

Elnök: Bántotta magát?

— Nem. Nem hagytam bántani a gazdám.

— Mennyire itélték el?

— Tizennégy napra.

Tóth bíró: Ki olvasta fel a cikket?

— Én magam.

Elnök: Olvastat a tanuval, aki nagyon rosszul olvas.

Elnök: Ha így olvas, a cikket két év alatt sem olvassa el.

Tanut nem esketik meg.

Kitanítják a tanukat.

Keppich védő szót kér és előadja, hogy jelentés érkezett hozzá, amely szerint a népkertben egy fekete pápaszemes ember kitanítja az Achim-párti tanukat. Mikor a védő megteszi ezt a bejelentését, Achimné indulatosan felkel és elhagyja a termet.

A következő tanu Sailer László 13 éves csabai főgimnáziumi tanuló.

Szabó Emil, akinek kihallgatását Kenedi kérte, megjelent a törvényszék előtt és vallomástételre jelentkezik. A tizenkétéves fiu elmondja, hogy a gyilkosság előtti napon délután két órakor az anyjával motoroson a fogorvoshoz ment és együtt utaztak Achimmal, aki a Báránynál szállt le. Biztosan tudja, hogy bot volt nála.

Achim botja.

Az elnök: Milyen színű volt a bot?

— Sötétebb.

— Hol találkoztak?

— Bárány előtt.

Achim két urnak ezt mondta: »Megyek a szerkesztőségbe.«

Előszólítják Ladányi Istvánt, aki kijelenti, hogy a hatórás vonaton együtt jött Achimmal, akis fiu tehát nem láthatta őt két órakor.

A főszolgabíró.

Sailer Elek békéscsabai főszolgabíró szólitja ezután az elnök tanuságtételre.

A tanu: Azt mondták, hogy elmentek Achimhoz, hogy megkérjék, hogy az apjuk ellen intézett hirlapi támadásokat vonja vissza. Achim szóval és bottal durván rájuk támadt, Endrét megütötte, mire dulakodás támadt és Gábor egyszer vagy kétszer rálőtt. Vallomásukról jegyzőkönyvet vett fel.

Fényes Samu: Miért nem tartóztatta le akkor a vádlottakat?

— Nem tartottam szükségesnek, mert én ismertem Achim sérüléseinek természetét, azonkívül a fiukat korrekt, megbízható urifiuknak ismertem.

Fényes Samu: Kéri a főszolgabíró által felvett jegyzőkönyv megtekintését, mert ebből konstatálni lehet, hogy a főszolgabíró nem iratta alá a kihallgatottakkal.

Achimné: Igaz, hogy ön Zsilinszkyéknél járt az eset napján?

A tanu: Nem igaz.

Fényes Samu kéri kihallgatni iktatóhivatali személyzetet, adatokkal konstatálni akarja, hogy mikor iktatták a jegyzőkönyvet.

Az elnök: Kőzokirattal szemben nem engedhetem meg a gyanúsítást és az ügyvéd urat rendreutasítom.

Fényes Samu: Tudomásul veszem, sőt a fegyelmi hatóságomnál kérem is fogom az eljárást magam ellen, de kijelentem, hogy az olyan jegyzőkönyv, melyet a kihallgatott nem ír alá, mégsem közokirat.

A törvényszék elrendeli a jegyzőkönyv megidézését.

Dr. Remenár Elek

orvos, kórházigazgató elmondja, hogy az eset reggelén háromnegyed kilenc óra tájban kocsin hívták a kórházból Achim lakására. Achimot ágyban találtam. Levetkőztetve. Megvizsgáltam — folytatja — és kijelenttem, hogy belső

vérése van. Operáció nélkül nem lehet rajta segíteni, vigyék tehát a kórházba. Achim vonakodott kórházba menni. Háromnegyed tizenkétkor megoperáltuk.

Mint hogy a tényállás most már meglehetősen tisztában van, az ügyész és a védők több tanu kihallgatásától elállottak. Mint hogy a még kihallgatandó tanuk nem voltak jelen, a csabai közállapotokról szóló jelentéseket és Achim bűnügyi iratait olvastatta fel a bíróság, majd ezeknek befejeztével az elnök délután három órára halasztotta a tárgyalást.

Délután Eötvös János csabai járásbírókat hallgatták ki, aki elmondja, hogy a gyilkosság után a két Zsilinszky-fiu megjelent a főszolgabíró előtt és elmondták a történeteket.

Ezzel a bizonyítási eljárást befejezték és az esküdtekhez intézett kérdéseket állapítják meg.

Eredeti

Chassala szandálok

és angol tennisz cipők kizárólag

REICHARD áruhaza

cégnél kaphatók.

115 B

UJDONSÁGOK.

* **A polgármester itthon.** *Rimler* Károly polgármester a fővárosból hazakerkezett s tegnap átvette a város ügyeinek vezetését.

* **Jézus szent szive ünnepe.** A katolikus egyház Jézus szentséges szívének ünnepét üli ma, pénteken. Az irgalmas szerzet templomában és az Orsolya zárda templomában ünnepélyes szentmisék és szent beszédek lesznek az ünnep alkalmából s nyolc napig Jézus szent szive litániája lesz naponként a templomokban.

* **Országos könyvtárgyűlés Nagyváradon.** A Muzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége szeptember második felében tartja rendes őszi vándorgyűlését Nagyváradon. A gyűléssel kapcsolatosan fogja megnyitni Nagyvárad város is a könyvtárt, melynek most készítik a berendezését. Ebben a városban tartott gyűlést tegnap délután a város bizottsági termében dr. *Adorján* Armin elnöklele alatt a kiküldött bizottság. A gyűlésen részt vettek: *Lukács* Ödön, *Ránffy* Zsigmond, dr. *Kozáry* Gyula, *Rév* Mihály, dr. *Várnay* Ferenc, dr. *Kelen* Béla, *Szűts* Izsó, H. *Fekete* Péter, *Bodnár* János, *Mikussay* József, *Balogh* Károly és *Mártonffy* Zoltán. A bizottság az őszi ünnepségek sorrendjét a következőkben állapították meg:

Első nap: A vendégeket fogadja *Rimler* Károly polgármester. A vendégek elszállásolása. Este diszelszabadás a Szigligeti-színházban. Kilenc órakor ismerkedési estély a Pannóniában.

Második nap: A város nagyobb könyvgyűjteményeinek megtekintése. 11 órakor a közgyűlési teremben az országos szövetség gyűlése a következő rendben: *Wlassits* Gyula elnöki megnyitója. Dr. *Hegedűs* István egyetemi tanár előadása. Dr. *Karácsonyi* János kanonok a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjának felolvasása. 12 órakor a nyilvános könyv-

tár megnyitása. Délben 1 órakor a város dísz-ebédje.

Délután 4 órakor kirándulás a fürdőbe.

A bizottság szeptemberben a kongresszus előtt ismét ülésezni fog.

* **Pályázat a keresk. kóroda alapítványára.** A Nagyváradi kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztálya ezennel közhírré teszi, hogy a nagymélt. kereskedelemügyi min. kir. miniszter ur által 32081. VI. t. 1909. s. r. jóváhagyott alapítólevél 5 pontja értelmében a nagyváradi kereskedelmi kóroda egyesület alapítványának folyó 1911. évi esedékes kamataból 450 kor. tandíjmentesítés céljából felhasználás alá kerül. Az évi kamatok ezen II. ik. felét kitevő 450 korona első sorban kereskedelmi alkalmazottaknak, a nagyváradi felső kereskedelmi iskolába járó gyermekei tandíjmentességére fordítatik. Felhívjuk ennélfogva mindazokat, akik a fenti támogatásra igény tartanak, hogy aziránt folyamodványaikat kellően felszerelve, legkésőbb f. évi augusztus hó 26. ik napjáig az alulírott kamarához nyujtsák be. A tandíjmentességi segély iránt beadandó kérvényekhez, az előző tanév eredményét feltüntető iskolai bizonyítvány, illetve annak hiteles másolata, valamint ama körülményt igazoló okmány is csatolandó, hogy a folyamodó kereskedelmi alkalmazottak gyermeke. Nagyvárad, 1911. június hó 22-én. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztálya: Reismann Mór, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

* **Mentőcsolnakok a Körözsön.** Gerő Armin rendőrkapitány nem rég előterjesztést tett, hogy a Körözs egyes pontjain, így különösen a hidak mellett, mentőcsolnakokat helyezzenek el. A mentőket gyakorolná be a csolnakok kezelésére. A városi mérnöki hivatal helyesnek véli a mentőcsolnakok beszerzését, azt azonban nem tartja célravezetőnek, hogy a mentők taníttassanak be a csolnakok kezelésére, mert mire azok kivonulnak, már késő a mentés. A rendőröknek kellene betanítani a csolnakok kezelésére, mert ezek a hidaknál mint őrszemek, mindig kéznél vannak. Egy méter magas vízállásnál azonban egy ember nem is kezelheti a csolnakot, mert könnyen maga is veszélybe kerülhet. Kéri a főmérnök, hogy a város tanácsa ilyen értelemben határozzon.

* **Külföldi parcellázási kérelem.** A telekspekuláció mind nagyobb mérvet ölt Nagyváradon s a parcellázásból vélnék sokan nagy vagyont szerezni. Moskovits Farkas a csizmagyár igazgatója Sztaroveszky-utcán vásárolt két óriási telket s most ezt akarja akként parcellázni, hogy a régi Városliget-utca folytatásában akar egy új utcát nyitni Sztaroveszky- és Lakatos-utcák között. Ezenkívül kéri a várost, hogy méltányos árért adja el neki szintén parcellázás céljaira az ő telkei előtt levő parkot. A főmérnök az utca nyitást és parcellázást helyesli, azonban a sétatér eladására nézve nem nyilatkozik, hanem kéri, hogy a kérelmet adják ki véleményezés céljából a szépészeti és közlekedési szakbizottságnak. — Különösnek tartjuk ennél a kérdésnél a főmérnök hallgatását, hiszen neki, mint a város szakértőjének kellene megvédeni a város érdekeit. A parcellázás ellen nem is lehet kifogás, mert az ottani rozogva házak helyett új épületek, új adó alanyok keletkeznek s ha nyer rajta a tulajdonos, azt nem lehet irigyelni, de már a sétatér eladásába nem mehet bele a város, de még ha el is határozná a sétatér eladását, ezt nyilvános árverésen kell eszközölnie. Mert a megvenni szándékolt park terület két önálló házhely lenne a beadvány szerint is és pedig ez a te-

rület lenne a parcellázott házhelyek legértékesebb része, amiért a város bizonyára nagy összeget kapna, ha nyilvános árverésre bocsátja.

* **A debreceni superintendens választás.** A debreceni egyházkerületnek csak 11 megyéből érkeztek be a szavazatok a superintendensre. Még] három megyéből nem küldték be az esperesek s erre 25-éig kaptak halasztást. Az új superintendens megválasztásának híret vasárnap fogják kihirdetni. Ekkor ül össze gróf Degenfeld elnöke alatt a szavazatokat átvizsgáló küldöttség. Annyi már most is bizonyos, dr. Balhász Dossó böszörményi esperes a legtöbb szavazatot nyerte.

* **Népgyűlés a választójogért.** A nagyváradi függetlenségi párt, szövetkezve a választójog országos szövetségével és a szociáldemokratákkal, június 25-én, vasárnap délelőtt fel 11 órakor Nagyváradon népgyűlést tart, melyre meghívják *Füst* Gyulát is. A népgyűlést a tüzoltó laktanya udvarán szándékosnak megtartani s ezért dr. Grósz Menyhért és dr. Adorján Emil kérvényt adtak be a városi tanácshoz, amelyben a tüzoltó laktanya udvarának átengedését kéri a népgyűlés céljaira.

* **A polgári leányiskola tornacsarnoka.** A nagyváradi községi polgári leányiskola tornacsarnokát úgy építették, hogy két nagy karzat veszi el a csarnok szabadterületét. *Osv. Személy* Kálmánné igazgatónő beadványban kérte, hogy a még teljesen fel nem épített egyik karzatot bontassa le a város, mert ez akadályozza a tornázást. A községi iskolaszék az igazgatónő kérelmét pártolólág terjesztette a tanácshoz. A városi mérnöki hivatal most adta be jelentését az ügyre vonatkozólag. A tornacsarnok a miniszter által jóváhagyott tervek szerint épült; mivel pedig a karzat 3-25 méter magasra van építve a padozattól, alatta is lehet tornászni s nem szükséges a karzat elbontása. Különben is mintegy 750-800 koronába kerülne a most már kész karzat eltávolítása, a lebontást nem javasolja.

* **Belényesben nem lesz királygyakorlat.** Most már nyilvánvalóvá vált, hogy sem a honvédség, sem a közös hadsereg nagyváradi csapatai nem vesznek részt a nagyobb szabású királygyakorlatokon. A 4. ik honvéd gyalogezred a Dunántulra masirozik s a kunszentmiklósi hadgyakorlatokon vesz részt, a budapesti 1-ös, szegedi 2. ik honvéd gyalogezredekkel egyetemben, a kerületi parancsnok személyes vezetése alatt. Előbb azonban Biharvármegye határán *Mikepércs* és *Ermihályfalva* között ezred összpontosító gyakorlatokat fognak végezni. Ezután néhány napi pihenő után indulnak a Dunántulra. A 39. ik gyalogezred a *belényesvidéki* brigádgyakorlaton vesz részt a 37. ik és 101. ik gyalogezreddel egyetemben, amennyiben az idei *királygyakorlatokat* nem, ahogy az utolsó percig hitték, *Belényesben*, hanem *Kassa* vidékén és *Galiciában* fogják tartani. Ezeket vesznek részt a honvédséghez és közös hadsereghez beosztott műszaki csapatok is. A záró gyakorlatokon, a 7. ik hadtest parancsnoka személyesen is részt vesz.

* **A nagyanya rémtette.** Borzalmas hűntettet követett el, egy minden emberi érzésből kivetkőzött öregasszony: Mózés Gavrilla. *Lefejezte az unokáját.* A fia családjában lakott az öregasszony, s míg az apa és anya dolgozni jártak, rábízták a kis négyéves gyermekük őrzését a nagyanyjára. A kis György tegnap is az öregasszony őrzésére volt bízva. A kis gyerek hancurozni, rosszkedői kezdett,

ami miatt az öregasszony annyira feldühödött, hogy a gyerekre rohant, kivitte a tornácra és ott a fejével levágta a kis, tehetetlen gyermek fejét. Senki sem volt ott, aki megakadályozhatta volna ezt a borzalmas kegyetlen rémtettet, s a szerencsétlen kis György iszonyu sebében mihamar elvérzett. A csendőrség azonnal letartóztatta az öreg asszonyt — igazán nem is lehet megfelelő, eléggé kifejező jelzőt mondani rá — és behozta a nagyváradi kir. ügyészség fogházába.

* **A gyárípar támogatása.** A Moskovits-féle cipő- és csizma-gyár r.-t., mely nagy arányaival az ország egyik legelső gyártelepe, jelenleg mintegy 500 embert foglalkoztat. Korábban már Nagyvárad városa 15 évi pótdómentességet és olcsó villanyerőt biztosított a gyártelep részére támogatásként. A részvénytársaság most újabb kérelemmel járul a város törvényhatóságához; ugyancsak 15 évre követvámmentességet, vízdíj- és csatornázási díjmentességet kér. Hivatkozik a gyár fejlődésére, a magyar ipar helyzetére s hogy a gyártelep szociális szempontból is nagy jelentőségű, mert évenként több mint egy millió koronát fizet ki a munkásoknak munkadíjban.

* **Rosszak a hegyi utak.** A hegyi utak egy részét Nagyvárad városa a törvényhatósági utak közé sorozta. A városi mérnöki hivatal bejárta az utakat s ennek alapján jelentti a város tanácsának, hogy ezen utakat nem lehet mérnöki kezelés alá venni, olyan elhagyott állapotban vannak, a műutakkal együtt. Javasolja a főmérnök, hogy a szóban levő utakat továbbra is a hegybírói hivatal kezelje, a közuti alap költségvetésébe felvett összegből s a javításokat a hegybíró a városi mérnöki hivatal utasításai szerint eszközölje. A polgármester pedig adja meg ezen utakra a közigazgatási bejárást, hogy annak alapján a mérnöki hivatal az utrendezést előkészíthesse. A mérnöki hivatal azután egyenkint veszi rendezés alá az utakat.

* **Nyár.** Tegnap kezdődött a csillagászati nyár. A Nap elhajlása ekkor nálunk 23 és fél fok az egyenlítőtől, tehát a nappal leg hosszabb. Nagyváradi szélességi körében a Nap 70 fok magasságban delel a horizonttól. A 23 és fél fok északi szélességű helyeken éppen a tetőpontra. A 66 és fél fok északi szélességnél most látható az éjféle Nap gyönyörű tünteménye, amelynek megtekintésére sokan utaznak a vardói fokra. A déli mérsékelt földön most kezdődik a tél, ott most van a legrövidebb nappal. A nyár tegnap igazi szép nyári nappal köszöntött be, de nem volt túlságosan meleg. De a fizikai nyár tulajdonképpen nem is most, hanem július hó vége felé kezdődik. Mától kezdve a napok rövidülnek s ez így fog tartani december 22. ig, a tél kezdetéig.

* **A kilencszeres árviz áldozata.** Síralmas panasz érkezett tegnap a belényesi főszolgabíró útján az alispánhoz. A panaszkozó a drágánfalvai hidvámszedő Tóth Lajos, aki elmondja, hogy hat éve van a vámszedés kezelésénél és ezalatt kilencszer lett az árviz áldozatává. A Feketekörözsnek ugyanis az a tulajdonsága van, hogy roppant gyorsan árad és rendszerint éjjel lepi meg az embereket. A szerencsétlen vámszedőnek a legtöbb előtűs alkalmával csak épen annyi ideje volt, hogy a saját életét menthesse meg. Egy-egy ilyen árviz után reggel valóságos tenger volt a lakás környéke. A vizen mindenütt az aprómarhák hullája uszot, a pincében összegyűjtött élelmiszerek elázva pusztultak. A szegény ember már kilencszer egymásután ment keresztül ezen a pusztulásán és ma már a végpusztulás előtt

ál. Legutóbb június 16-án érte az árvíz Tóth Lajost aki a pusztulás konstatálására a belényesi főszolgabíró hívtá ki. A főszolgabíró ki is ment a helyszínre és jelentést tett a látottakról az alispánnak, akitől egyidejűleg segílyt is kér a sok csapástól sújtott ember részére.

* **A törvénytelen gyermekek védelme.** A debreceni hatalkorúak hatósága javaslatot készített a fiatalok megvédése érdekében. A javaslatot Biharvármegye árvászkének és megküldötték véleményezés végett. Az árvászkéi elnök tegnap tette meg észrevételét a javaslatra vonatkozólag. Az árvászkéi elnök nagy részben elfogadja a javaslatot, azonban annak egy tételét határozottan kifogásolja. A javaslat ugyanis a törvénytelen származású gyermekekre vonatkozólag azt akarja, hogy a törvényeknek idevonatkozó része módosítsassék és pedig oly formán, hogy a törvénytelen gyermekek jogállása minden tekintetben egyenlő legyen a törvényes származású gyermekekével. A javaslatra elsősorban nincs szükség azért, mert az árvászkének a jelenlegi törvények értelmében módjában áll a törvénytelen gyermekek jogait megvédeni s azok érdekében a törvényesítés körül is eljárni. De ezzel a törvényreviszióval a birtokrendet is meg kellene változtatni, ami teljesen céltalan lenne, sőt feldolna sok család békéjét s magát a társadalmi rendet. A javaslatot ebben a részében ellenzi, mert ily messzemenő intézkedések szükség nincs.

* **A püspök-fürdői galamblovész után.** A Püspök-fürdőben e hó 8-án megtartott galamblovész versenyen 9 díj közül 6 Ladányi József nagyváradi puskaműves mester fegyvereivel nyertett el és pedig 2 első díj, 2 második díj és 2 harmadik díjjal. Üzlet Nagyváradi Rákóczi-ut Moskovits palota. M. kir. lóporáruda, telefon 269.

* **Kiadó lakás a kamara épületében.** A kereskedelmi és iparkamara székházában egy 4 szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november 1-től kiadó.

Siessünk Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám,

ki lettár miatt nagy occasiót rendez, hol a következő cikkek kerülnek **olcsón eladásra.**

Mosó grenadinok, batistok, selymek, pouplinok, ruhavásznak, francia delainok, ruha diszek és még sok más itt fel nem sorolt cikkek. — **Most sok pénzt megtakaríthatunk,** ha menyasszonyi kelenyénket itt vesszük.

* **Stern a villamos** a javított dr Just Wolfram égőket (hisz már más nem is létezik) 20 gyertyától 50 gyertyáig szombat esti fél 7 órától vasárnap délelőtt 10 óráig Korona 2.50-ért árusítja, nagyobb vételnél engedmény. Elvállal szakmájához tartozó mindennemű villamos világítási, villamos jelző csengő, telefon és villámhárító munkákat a legolcsóbb áron Bémer-tér. Telefon 556. B

* **E hó 8-án** megtartott galamblovész versenyen Ladányi József puskaműves fegyvereivel nyert tárgyak pár napig Rákóczi ut Moskovits palota Ladányi József puskaműves kirakatában láthatók, aki ezen szép tárgyakat még eddig nem látta, ne mulassza el, hogy azokat meg ne nézze.

FLEGMAN

grenadinjai
a legszebbek és legjobbak.

Hölgyeim!

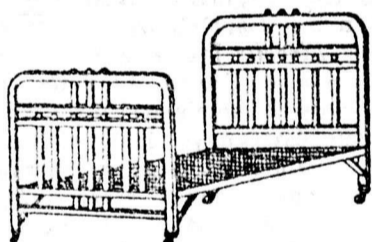
Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhivom figyel-
műket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

* Néhai főtisztelendő **Makutz Ernő** hteol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-
árusítom. Benkő A. könyvkeresk. Rákóczi-ut
10 sz.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székrenyágy 3 matracca 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyváradi, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Vén bakkancsos és fia a huszár
(Gál Gyula utolsó fellépte.)

Szombat: A bor. (Csák Ica bemutatkozása
Eszter.)

Gál Gyula bucsufellépte. Két meleg, ünnepi hangulatu este után ma bucsuzik a nagyváradi közönségtől régi kedvenc ismerőse, a legnagyobb magyar drámai színész: Gál Gyula. Az »Elnémult harangok« pópája és a »Stókimondó asszonyság« utólréhetetlenül művészi Napoleonja után egy népies darabban lép fel ma este Gál Gyula, eljátsza a »Vén bakkancsos és fia, a huszár« legfőbb szerepét.

Díkok a színpadon. A nagyváradi diák ifjuság július hó 1-én, szombaton este jótékonycélra, a Kossuth szobor alapja javára műkedvelői előadást tart a nyári szinkörben, dr Adorján Emil védnöksége alatt. Bíró Lajos »Sárga Liliom« című darabját adják elő, a Szigligeti-színház művésznőinek közreműködésével.

MULATSÁG.

A nyomdászok táncvigalma. Guttenberg nagyváradi utódai nagyban készülnek, hogy a régi jóhírű nyomdász-mulatságokat fel-
elevenítsék. A magyarországi könyvnyomdászok szakegyletének nagyváradi csoportja július hó hó 2-án a Sport-téren zártkörű táncvigalmat rendez, amely konfetti-csátával, serpentin dobással és szerencse-halászzal lesz egybekötve, szóval a buzgó rendezőség gondoskodik, hogy vendégeiknek minél kellemesebb szórakozást szerezzenek. Kedvezőtlen idő esetén a mulatságot július hó 9-én tartják meg.

IRODALOM.

A Szigligeti Társaság közgyűlése. A nagyváradi Szigligeti Társaság ez évi június hó 25-én, vasárnap délelőtt fél 12 órakor Nagyváradi város székházának bizottsági termében rendez évi közgyűlést tartja, amelyre a társaság tagjait ezennel tisztelettel meghívják. Nagyváradi, 1911. június 16. *Rádl Ödön*, elnök. *Sas Ede* főtktár. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Az évi jelentés. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése. 3. A jövő évi költségelőirányzat. 4. Egy választmányi tag és bizottsági elnöki és alelnöki helyek betöltése. 5. Esetleges indítványok amelyek az alapszabályok értelmében a közgyűlés előtt három nappal az elnökséghez írásban beterjesztendők.

ZENE.

Imrik Kornélia szimfonikus hangversenye. Imrik Kornélia kiváló zongoratanár nővendégeivel június hó 27-én délután 4 órakor a főgimnasiun disztermében szimfonikus hangversenyt rendez. A hangverseny gazdag műsora igazolja, hogy a jeles zongoratanár nővendégeit alapos zenei oktatásban részesíti. A hangversenyen a tanárnőn kívül Sas Aranka, Róth Hedvig, Sinkay Györgyike, Imrik Gusztika, Angyal Ilus, Steiner Erzsi, Schwarcz Gizi, Hankovits Lili, Dániel Bőske Fankovics Sári, Lázár Lívius, Békeli Imre nővendékek működnek közre.

Igazságszolgáltatás.

Gyilkol az alkohol.

A mai napon két halált okozó súlyos testi sértést is tárgyalt a kir. törvényszék büntető tanácsa, mind a kettőnek a háttérben ott van a pusztító alkohol.

Az egyik eset Mezőkeresztesen történt ez év február 5-én. Mohácsi István muzsikuscigány Kovács János sógorával mulatozott; alaposan bepálinkázva összeszólkoltak, majd verekedésre került a sor. Kovács János bicskájával megszurta a társa kezét, mire ez elővett egy

fejszét és úgy fejbevágta, hogy az nemsokára meghalt. — A törvényszék egy évi fegyházra ítélte.

A másik emberhalállal végződő verekedés Tataros községben történt, március 5-én, az oláhok hushagyó keddjén. Több parasztleány mulatozott a korcsmában, majd estefé hazaindultak. Utközben Alb László és társai üldözni kezdték Platona Tógyert, aki bemenekült a tanító udvarára, ott egy hatalmas karót vett a kezébe és úgy támadt a többiekre. A közelben levő Alb Lászlót azután úgy fejbe vágta, hogy az nemsokára meghalt.

A kir. törvényszék a vádlottat egy és fél évi fegyházra ítélte.

Az elítélt megnyugodott.

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA
butorgyára
 Nagyvárad,
 Rákóczi-út 14.
 szám alatt
 („APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitűnő** hirtű nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRATOK.

Koleragyanus eset.

Duna-Adony. jun. 22.

(Saj. tud.) A községben ma egy aszszony koleragyanus tünetek közt megbetegedett. A Duna mentén elrendelték a zárlatot.

Kilenc éves gyilkos.

Hódmezővásárhely, jun. 22.

(Saj. tud.) Nagy Mihály földbirtokos 5 éves fiát halva találták a pusztán. A béres azt vallotta, hogy a gyermek a hin-

táról esett le és ennek következtében halt meg. A vizsgálat azonban megállapította, hogy a kis gyermeket Bortás Ferenc 9 éves fiu verte agyon, mert a Nagy fiu egyszer az ostorral rá csapott.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egyesület

és a szövetkezetek.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület hitelszövetkezetek szervező és ellenőrző bizottsága folytatólag pedig választmánya e hó 21-én délután 3 órakor gyűlést tartott, melyeken jelen voltak:

Markovits Antal egyleti elnök, Telegdi József, Papp Imre alelnökök. Csapó Dezső, Czifra Kálmán, Fetsér Antal, Jancsó Lajos, Kiss Ernő, Kondor Mihály, Kovácsy János, Markovits Kálmán, Markovits Károly, Markovits Manó, Merza Jenő, Molnár Lajos, Olasz Elemér, Pekanovits Imre, Pirovits József, Száhlender Károly, Zathureczky István és Weingartner Andor egyleti titkár.

A bizottsági gyűlésen Markovits Antal, a választmányi gyűlésen Markovits Antal későbbben pedig Papp Imre alelnök elnökölt.

A bizottsági gyűlésen Pirovits József előterjesztette a vármegyei hitelszövetkezetek fél évi működéséről szóló jelentését, mely tanúságot tett arról, hogy Biharmegyében a szövetkezetek szépen fejlődnek. A jelentés örvendetes tudomásul szolgált. Ezután elhatározta a bizottság, hogy a folyó évben szövetségi nagygyűlést Margittán tartja meg, melynek előkészítésével Markovits Manót, Pirovits Józsefet bízta meg.

A Somogy megyei hitelszövetkezetek szövetsége e hó 27-én tartandó nagygyűlésére meghívta a bizottságot.

A bizottság meghívás folytán felkéri gróf Tisza István bizottsági elnököt, Telegdi József alelnököt és Pirovits József szövetkezeti főelőrelőrt képviselőre. Ezután kezdetét vette a választmányi gyűlés, melyen első sorban Kondor Mihály állategészségügyi felügyelő, szakszerű előadásban állapította meg a termokémiai intézet fontosságát s annak szervezetét, melynek kapcsán a választmány elhatározta, hogy ezen nagy jelentőségű intézménynek Nagyváradon való mielőbbi felállítása érdekében erkölcsi támogatást nyújt. Elhatározta ezután a választmány, miszerint felír a földművelésügyi miniszterhez, hogy a lépfene és a sertés-orbánc ellen szolgáló ojtó-anyag készítését vegye állami kezelésbe. Kovácsy János a műtrágya szövetkezet biharmegyei képviselője 80 mm. műtrágyát felajánl azon célból, hogy az a kisgazdák között kísérletezés céljából kiosztassék. A választmány az ajánlatot köszönettel vette s megbízta az elnökséget a kiosztás foganatosításával. A titkár bejelentette, hogy az egyesület ez évben Sarkadon, Nagybaródon, Margittán, Mezőkeresztesen és Ermihályfalván rendezett díjazással egybekötött állatkiállításokat, melyet a választmány tudomásul vette. Ugyancsak bejelentette a titkár, hogy az elnökség zsák, pouyva, kötéláru anyagok közvetítése céljából Radó Samu és társa céggel lépett összeköttetésbe, a választmány tudomásul vette. Még több tárgy elintézése után Papp Imre alelnök a gyűlést berekesztette.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

Határvidék száralata:

Aprilisi buza (1912)	—	—	12—
Októberi buza	—	—	12.04
Októberi rozs	—	—	9.40
Októberi zab	—	—	8.20

Májusi tengeri (1912)	—	—	6.48
Juliusi tengeri	—	—	7.33
Augusztusi tengeri	—	—	7.24
Augusztusi repce	—	—	14—

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	—	834—
Oszták hitelrészvény	—	—	655—
Jelzálogbank	—	—	490—
Leszámitoló és pénzváltó	—	—	569—
Salgótarjáni kőszén	—	—	659—
Oszták államvasut részvény	—	—	754—
Közúti vasut	—	—	766.50
Rimamurányi vasmű	—	—	682—
Városi vasut	—	—	389—
Beocsini cement	—	—	—
Magyar bank és keresk. r. t.	—	—	740.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

9140—1911 sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad összes városrészeire vonatkozó s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1911. földadó kivétési lajstromok az 1883. évi XLIV. tc. 18.§-a értelmében folyó évi június hó 26-tól július hó 4-ig nyolc napi közszemlére a városi adóhivatal 31. szobájában azon figyelemzetéssel tételenek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adóemmel már előző az évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. A később benyújtott felelkezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1911. évi június hó 23-án.

377

Városi adóhivatal.

Nagyvárad város katonai ügyosztálya.

13977—911.

Hirdetmény.

Felhívom az alant felsorolt népfelkelőket, hogy végelbocsájító levelek átvétele végett a mai naptól számított 30 nap alatt (Városháza katonai ügyosztálya), annyival is inkább jelentkezzenek, mert ellenkező esetben végelbocsájító levelük a parancsnoksághoz lesz visszaküldve.

Éles László, Csuzi Károly, Csegő János, Balla László, Batári István, Arendácsek Sándor, Éberl Kálmán, Fischer Albert, Friedmann Adolf, Fekete István, Furkó Sándor, Friedmann Salamon, Gergác János, Grósz Mór, Gyórfi József, Glanczmann Herman, Hacski Márkusz, Grünbaum Pinkász, Katona Sándor, Kádár Gyula, Kelemen László, Kovács Gyula, Kasza János, Klein Benjamin, Komlósi Pál, Kopa Sámuel, Katona Károly, Komperdai Jenő, Kozár Bertalan, Klein Bernát, Lőw Dezső, Lux Pál, Mandel Géza, Martinek Béla, Máté György, Máté György, Máté Lajos, Megyaszi Géza, Mecz András, Meleg Károly, Nemes József, Pethő József, Pénzes Lajos, Stern Lajos, Sós Emil, Szentmiklósi Imre, Steuer Simon, Stern Juda Gyula, Tar Ferencz, Vass István, Vajnóczky Mihály, Weinberger József, Vank István, Schvarc Izrael, Simon Ábrahám, Szabó Lajos, Szabó Árpád, Végh Sándor, Weber Károly, Zviboda Mihály, Bereczki Sándor, Fess Mihály, Mudura Demeter, Spacsek György.

Nagyvárad, 1911. jun. 14.

Eleméry Ferenc,
tanácsnok.

Fürdői menetrend. NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	8 10
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	8 41
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 30	3 00	5 40	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 07	5 47	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 20	6 00	9 00
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 30	6 10	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

2—3 középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Épület- és állásfa
jutányos áron

eladó

Körös oldalon.

Hol? Megtudható 945. sz. telefonon

Hirdetések

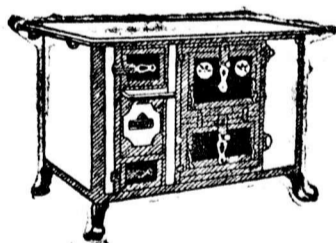
felvétetnek a kiadóhivatalban.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Olajban tört és zománcz-festékek.

Az itteni piacon 22 év óta fennálló festéknagyke eske-
désemet és vegyszeti gyáramat teljesen újonnan be-
rendezve és a legújabb villanyüzemű gépekkel felszerelve
saját há- **Zöldfa-u. 17. sz. a. helyeztem át,**
zamba hol állandóan nagy raktárt tartok az összes föld-festé-
kekből, olajban tört és zománcz-festékekből stb. Register
cassámon minden vevő egy kelettel ellátott szelvényig
kap, melyeket minden hó végéig összegyűjtve, az összes
3 százalékáig árut kap jutalék gyanánt.

Emke padlólack és parkerttfénymáz! Diana és Pedal cipőkrém a legjobb!

A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért hálás köszö-
netet mondva, kérem a további támogatást is, tisztelettel

BERKES BERTALAN

EMKE padlólack, parquet, fényező és vegytisztító
festék gyára 238

Nagyvárad, Zöldfa-utca, saját-ház
Szövetkezetek 10 % engedélyben részesülnek.
Minden rendelés azonnal házhoz szállítva.
Telefon 180 Telefon 180.

**MEGELŐZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPŐGYÁR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 > francia szájbiz	25 >	1 tégely Margit crém	40 >	1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana crém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dublé bajuszkefe	20 >
8 > Thymol >	20 >	1 dob Lickner puder	38 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 > Stomatín	20 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkefe	05 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	35 >	1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	98 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő crém	96 >
1 üveg Bay Rum	35 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > Jera violette brillantín	30 >	8 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > cipőfényező flanel	20 >
1 > francia brillantín	15, 22, 35 >	1 > Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 >	1 > Jurigatem Zománc	80 >
1 > folyékony brillantín	50 >	1 > Speick szappan	28 >	1 mtr vörös gumicső	60 >
1 > valódi dió olaj	15 >	1 > Windsor szappan	38 >	Egynegyed Ko Brunz watta	35 >
1 > > kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 >	1 > Beloderma kézfinomító			
		1 üvegtégely tejcrém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt
pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebóneke ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE
Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle Wolfram lámpát** melynek áramfogyasztása az izzólámpáival szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér, tehát 5 százalék kartell áron alul. Mindezenmű **izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák** ugyancsak **legolcsóbb áron** kaphatók.

Elvállaljuk
és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514. Főszerező telefonja 55. sz.
Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Dajkovits E.
fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben, villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Bumbera István
papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

A Z I G A Z,
Kecskeméthy István
„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsoru —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye. Szállodámban szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérletje.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR
műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám. Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

Jégszekrények
nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr.	1	2	3	4
Kor.	10.-	12.50	14.50	17.-

Vajköpülőgépek

Ltr.	1	2	3
Kor.	3.60	4.80	5.60

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban. Modern konyhaberendezések zománcozott és Alumínium edényekből.

Telefon 390. **TARSOLY és RISZTÓ** különlegességek vaskereskedésében.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.